

ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มครเป็นไทย

สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

๑. ตตถ ธมฺมานุชฺชมฺมปฏิปทา นาม นววิธสฺส โลกุตฺตรธมฺมสฺส
 อนุชฺชมฺมภูตา ปุพฺพภากปฏิปทา ฯ สา อตฺถโต สีลอาจารปฺปณฺณตฺติธฺตฺตงฺก-
 สมาทานํ ยาว โคตฺตรภูโต สมฺมาปฏิปทา ฯ สาเยว อนุจฺฉวิกฺคฺตา สามิจฺฉิ-
 วุจฺฉติ ฯ โย ตํ ปฏิปชฺชติ จรติ ปริปุเรติ โส ธมฺมานุชฺชมฺมปฏิปฺนโน
 สามิจฺฉิปฏิปฺนโน อนุชฺชมฺจารีติ วุจฺฉติ ฯ ตสฺมา ฉสุ อการเวสุ ปติฏฺฐาย
 ปณฺณตฺตี อติกกมฺม อนเสนาย ชีวิตํ กปฺเปเนโต ปพฺพชิตो น
 ธมฺมานุชฺชมฺมปฏิปฺนโน นาม ฯ ตํ สพฺพํ อตฺถโน ปณฺณตฺตสิกฺขาปทํ
 อนุมตฺตํปี อนตฺติกกมิตฺวา ธมฺเมน ชีวนโต ธมฺมานุชฺชมฺมปฏิปฺนโน นาม ฯ
 คหฺภูโจ ปน ปณฺจเวรทสออกฺสกลกมฺมปเถ กโรนโต น ธมฺมานุชฺชมฺมปฏิปฺนโน
 นาม ฯ โย ปน สรณฺสีเลสุ ปริปุริการี โหติ มาสสฺส อฏฺฐ อุโปสเถ
 กโรติ ทานํ เทติ กนฺธปฺพูชํ มาลาปฺพูชญจ กโรติ มาตาปิตโร ธมฺมิท-
 สมณพฺรหฺมาหฺมเถ จ อุปฏฺฐหติ อัย ธมฺมานุชฺชมฺมปฏิปฺนโน นาม ฯ ปรมา-
 ย ปุชฺชายติ จ วทนโต อิมํ ทสฺเสติ นีรามิสฺสฺสฺสา นาม สกโกติ มม สาสนํ
 สนฺธฺราเรตุํ ยาว หิ อีมา จตฺสฺโส ปริสา มํ อีมาย ปฏิปตฺติปุชฺชาย ปุชฺชสฺสนฺติ-
 ตาว มม สาสนํ นภมฺชฺเช ปุณฺณจฺนโท วีย วิโรจิสฺสตีติ มหาปรินิพฺพาน-
 สุตฺตวณฺณนายนโย ฯ อีโต ปุพฺเพปิ ภควา ปฏิปตฺติปุชฺชเมว ปัสสตี ฯ
 ตตฺถริมานิ วตฺถุนิ ฯ

๒. ยทา ภควา อีโต ภิกฺขเว จาตุมฺมาสจฺจเยน ปรินิพฺพายิสฺสฺสามิ-
 ตี อห ตทา ปุณฺชฺชนา ภิกฺขุ อสฺสูนิ สนฺธฺราเรตุํ นาสกฺขีสุ ฯ เต วคฺควคฺคา
 หุตฺวา ก็ นุ โข กริสฺสฺสามาติ มนฺเตตฺวา สตฺถุ สนฺติเก วสีสุ ฯ อเถโก
 ติสฺสฺโส นาม เถโร สตฺถา กิร จาตุมฺมาสจฺจเยน ปรินิพฺพายิสฺสฺสติ อหฺลจฺมฺหิ

อวีตราโค สตุถริ ธรรมานเวย มยา อรหตฺตํ คณฺหิตุํ วัฏฏฺหิตฺติ จินฺเตตฺวา
 เตสํ สนฺตํ อคฺนฺตฺวา เกน สทฺธิ จ กถาสลฺลาปํ อกฺตฺวา จตฺตฺสุ
 อิริยาปเลสุ เอกโกว อโหสิ ฯ ภิกฺขุ ตสฺส กิริยํ สตฺถ อจฺจิกฺขิสฺสุ ฯ
 สตฺถา ตํ ปกฺโกสาเปตฺวา ปุจฺฉิตฺวา ตมตฺถํ สุตฺวา ตสฺส สาธุการํ ทตฺวา
 ยสฺส ภิกฺขเว มยิ สินฺโห อตฺถิ โส ติสฺสตฺเตรสฺสทิสฺสว ภาเวยฺย คณฺธมาลาทีหิ
 ปุจฺฉํ กโรนฺตปิ หิ เนว มํ ปุเชนฺติ ธรรมานุธรรมํ ปฏิปชฺชมานาเวย ปน
 มํ ปุเชนฺตีติ วตฺวา ธรรมปทสฺส สุขวคฺเค อิมํ คาถมาห

ปวิเวกรสํ ปิตฺวา

รสํ อุปสมสฺส จ

นิตฺทโร โหติ นิปฺปาโป

ธรรมปิตฺรสํ ปิวนฺติ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มครเป็นไทย

๑. นัยอันมาในอรรถกถาหาปรินิพพานสูตรว่า พึงทราบวินิจฉัยในพระพุทธรูปนั้น บรูพภาคปฏิบัติพาอันเป็นธรรมสมควรแก่โลกุตรธรรม ๘ ประการ ชื่อว่า ชัมมานุชัมมปฏิบัติทา ๑ บรูพภาคปฏิบัติพานั้น โดยใจความก็คือพระบัญญัติทางมารยาทคือศีล และการสมาทานชุดงค์ ได้แก่สัมมาปฏิบัติ ไปจนถึงโคตรกฏญาณนั่นเอง ๑ บรูพภาคปฏิบัติพานั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ชอบยิ่งเพราะเป็นข้อปฏิบัติสมควร ๑ ผู้ที่ปฏิบัติ ก็ประพฤติ ได้แก่บำเพ็ญบรูพภาคปฏิบัติพานั้น ตรัสเรียกว่า ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติชอบยิ่ง มีปกติประพฤติตามธรรม ๑ เพราะฉะนั้น บรรพชิตผู้ตั้งอยู่ในอการวะ ๖ ละเมิดพระบัญญัติเลี้ยงชีวิตด้วยยอนเสนา จึงไม่ชื่อว่า ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ๑ บรรพชิตผู้ไม่ละเมิดสิกขาบทที่พระบรมศาสดาทรงบัญญัติไว้แก่ตนทุกข้อนั้นแม้เพียงเล็กน้อย เลี้ยงชีพโดยธรรม จึงชื่อว่าปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ๑

ฝ่ายคฤหัสถ์ผู้ทำเวร ๕ และอกุศลกรรมบถ ๑๐ ไม่ชื่อว่า ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ๑ แต่ผู้ที่มีปกติทำให้บริบูรณ์ในสธมและศีล รักษาอุโบสถเดือนละ ๘ ครั้ง ให้ทาน ทำการบูชาด้วยของหอมและ (ทำ) การบูชาด้วยมาลา บำรุงมารดาบิดาและสมณพราหมณ์ผู้ทรงธรรม นี้ ชื่อว่า ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ๑ ก็พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เมื่อตรัสคำว่า ด้วยการบูชาอย่างยิ่ง ชื่อว่า ทรงแสดงอรรถาธิบายนี้ว่า ธรรมค่านิรามิสบูชา ย่อมสามารถดำรงศาสนาของเราไว้ได้ เพราะว่าตราบที่บริษัท ๔ นี้ จักยังบูชาเราด้วยปฏิบัติบูชานี้ ศาสนาของเราก็จักรุ่งเรือง ดูพระจันทร์เพ็ญส่องสว่างอยู่กลางท้องฟ้า ฉะนั้น ๑

แม้ในกาลก่อนแต่เนี่ พระผู้มีพระภาคเจ้า ก็ทรงสรรเสริญปฏิบัติบูชาเหมือนกัน ๑ ในข้อนั้น มีเรื่องเหล่านี้ (เป็นอุทาหรณ์) ๑

๒. ในคราวที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย แต่เนี้โดยล่วงไป ๔ เดือน เรา จักปรินิพพาน เหล่าภิกษุผู้เป็นปุถุชน ไม่อาจกลั้นน้ำตาไว้ได้ ๑ ภิกษุเหล่านั้น จับกลุ่มปรึกษากันว่า พวกเราจักทำอะไรหนอ แล้วพากันอยู่ในสำนักพระบรมศาสดา ๑ ครั้งนั้น พระเถระรูปหนึ่ง ชื่อติสสะ คิดว่า ทราบว่า โดยล่วงไป ๔ เดือน พระบรมศาสดาจักปรินิพพาน ถึงเรากียังไม่ปราศจากราคะ เมื่อพระบรมศาสดายังทรงพระชนม์อยู่แล เราควรวีคเอาพระอรหัตไว้ให้ได้ ดังนี้แล้ว ไม่ไปสำนักของภิกษุเหล่านั้น และไม่ทำการสนทนาปราศรัยกับใคร ได้อยู่รูปเดียวเท่านั้นในอิริยาบถทั้ง ๔ ๑ เหล่าภิกษุ กราบทูลการกระทำของท่านแต่พระบรมศาสดา ๑

พระบรมศาสดา รับสั่งให้เรียกท่านมาตริสตาม ทรงสดับความนั้นแล้ว ทรงประทานสาธุการแก่ท่านแล้ว ตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย ผู้ที่มีความรักในเรา พึงเป็นเช่นติสสเถระนี้แหละ เพราะว่าเหล่าชนแม้ทำการบูชาด้วยของหอมและมาลาเป็นต้น หาชื่อว่าบูชาเราแท้จริงไม่ ส่วนเหล่าชนผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมนั้นแล ชื่อว่าบูชาเรา ดังนี้แล้ว ตรัสพระคาถานี้ในสุขวรรค ธรรมบทว่า

พระจิณาสพดีมรสอันเกิดจากความสัจ และ
 รสแห่งความสงบระงับ ดีมรสกล่าวคือปิติ
 ในธรรมอยู่ ย่อมเป็นผู้หมดความกระวนกระวาย
 ไม่มีบาป ๑